

Niniejszy dokument nie stanowi doręczenia w trybie art. 15 zzs⁹ ust. 2 ustawy COVID-19 (Dz.U.2021, poz. 1842)

Sygn. akt I AGa 139/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Józef Wąsik
Protokolant:	Michał Góral

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2021 r. w Krakowie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Fundacji (...) w T.

przeciwko J. M.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Gospodarczego w Krakowie

z dnia 4 marca 2020 r. sygn. akt IX GC 1135/17

1. oddała apelację;
2. zasądza od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 8.100zł (osiem tysięcy sto złotych) w tym podatek od towarów i usług tytułem kosztów zastępstwa prawnego;
3. przyznaje od Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz radcy prawnego A. K. kwotę 8.100zł (osiem tysięcy sto złotych) w tym podatek od towarów i usług tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną świadczoną pozwanej w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Józef Wąsik

Sygn. akt I A Ga 139/20

UZASADNIENIE

Strona powodowa Fundacja (...) z siedzibą w T. wniosła o zasądzenie od pozwanej J. M. kwoty 435.420 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie i z kosztami procesu. Na uzasadnienie roszczenia strona powodowa wskazała, że posiada tytuł wykonawczy przeciwko spółce (...) sp. z o.o. w K., w której pozwana pełniła funkcję członka zarządu. Egzekucja przeciwko spółce była bezskuteczna- zdołano wyegzekwować jedynie część kosztów postępowania egzekucyjnego.

Odpowiedzialność pozwanej wynikała z art. 299 ksh. Kwota dochodzona pozew obejmowała należność główną zasądzoną w tytule wykonawczym wydanym przeciwko sp. z o.o.

Sąd wydał w dniu 10 lipca 2017 r. nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (sygn. akt (...))

Pozwana zaskarżyła w całości nakaz zapłaty sprzeciwem i wniosła o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu zakwestionowała istnienie wierzytelności strony powodowej, a nadto wyjaśniła, że nie zaskarżyła wyroku wydanego przeciwko spółce, gdyż nie dotarła do niej korespondencja sądowa. W piśmie procesowym z 7 lutego 2018 r. pozwana podniosła szereg okoliczności zmierzających do podważenia istnienia wierzytelności strony powodowej przeciwko spółce (...) sp. z o.o. Ponadto podniosła, że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewydania postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego albo niezatwierdzenia układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu strona powodowa nie poniosła szkody. Spółka (...) sp. z o.o. faktycznie nigdy nie rozpoczęła działalności gospodarczej, wobec czego nigdy nie osiągnęła dochodu. Spółka od samego początku miała tylko długi. W konsekwencji niezależnie od działań pozwanej strona powodowa nie zostałaby zaspokojona.

W piśmie procesowym z 2 sierpnia 2018r. pozwana podniosła, że wierzytelność strony pozwanej nie istniała. Pozwana ponadto nie ponosiła odpowiedzialności za zobowiązania spółki wobec ziszczenia się przesłanek egzoneracyjnych z art. 299 § 2 ksh. Pozwana nie ponosiła winy za niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki, gdyż nie wiedziała o zaciągniętym zobowiązaniu (zobowiązanie było ponadto sporne) i nie miała wiedzy o wydaniu tytułu egzekucyjnego przeciwko spółce, a ostatecznie z powodu utraty funkcji członka zarządu sp. z o.o. (wygaśnięcie mandatu z chwilą odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji). Ze względu na stan majątkowy sp. z o.o. strona powodowa nie poniosła szkody pomimo niezłożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Sąd Okręgowy w Tarnowie zaskarżonym wyrokiem z dnia 4 marca 2020r:

I. zasądził od pozwanej J. M. na rzecz strony powodowej Fundacji (...) z siedzibą w T. kwotę 435.420 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 17 maja 2017 r. do dnia zapłaty;

II. nakazał wypłacić Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz adwokata M. C. kwotę 8.856 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej stronie powodowej z urzędu;

III. nakazuje wypłacić Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz radcy prawnego A. K. kwotę 8.856 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Sąd Okręgowy w B. VII Wydział Gospodarczy w sprawie pod sygn. akt (...) wydał w dniu 29 września 2014 r. nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym zasądził od (...) sp. z o.o. w W. na rzecz Fundacji (...) z siedzibą w T. kwotę 435.420 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 11 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty. Wierzytelność strony powodowej wynikała z umowy zawartej między stronami najwcześniej z końcem grudnia 2013 r., na podstawie której strona powodowa wystawiła w dniu 23 kwietnia 2014 r. fakturę VAT nr (...).

Nakaz zapłaty uprawomocnił się. Na wniosek wierzyciela nadano mu klauzulę wykonalności w dniu 18 grudnia 2014 r.

Pismem z dnia 25 października 2017 r. złożono wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty. Zarządzeniem z dnia 15 stycznia 2018 r. wniosek został zwrócony.

Na wniosek wierzyciela (strony powodowej) zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne na podstawie powyższego tytułu wykonawczego. Egzekucję prowadził Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Ł. P. O. (sygn. akt (...)). Postanowieniem z 24 marca 2016 r. Komornik umorzył postępowanie egzekucyjne z powodu bezskuteczności egzekucji (art. 824 § 1 pkt 3 kpc). W toku postępowania wyegzekwowano kwotę 7.900,51 zł zaliczoną na poczet kosztów egzekucji.

Spółka (...) sp. z o.o. była właścicielem nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Ł. VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadził księgę wieczystą nr (...).

Nieruchomość była obciążona hipoteką umową na kwotę 280.000 zł na podstawie oświadczenia o ustanowieniu hipoteki z 17.01.2014 r., a także hipotekami przymusowymi, w tym hipoteką przymusową na kwotę 228.204,15 zł na rzecz (...) sp. z o.o. na podstawie tytułu wykonawczego z dnia 29.10.2013 r.

Na wniosek strony powodowej z nieruchomości była prowadzona bezskutecznie egzekucja.

Prawo własności nieruchomości zostało przeniesione na osobę trzecią na podstawie postanowienia z 03.11.2015 r. o przysądzeniu własności.

W dniu 1 października 2014 r. wierzyciel (...) sp. z o.o. złożył wniosek o ogłoszenie upadłości spółki (...) sp. z o.o. Postanowieniem z 25 maja 2015 r. Sąd Rejonowy dla K.w K. Wydział VIII Gospodarczy dla spraw upadłościowych i naprawczych oddalił wniosek o ogłoszenie upadłości spółki na podstawie art. 13 ust. 1 i 2 pr.upadł. (sygn. akt (...))

Pozwana była prezesem zarządu (...) sp. z o.o. W Rejestrze Przedsiębiorców, jako prezes zarządu, została ujawniona w dniu 13 marca 2013 r. W chwili wytoczenia powództwa w przedmiotowej sprawie pozwana nadal była ujawniona w Rejestrze Przedsiębiorców KRS, jako prezes zarządu spółki.

Zgodnie z umową spółki (...) sp. z o.o. kadencja członka zarządu wynosiła 5 lat (§ 13 umowy).

Na zgromadzeniu wspólników w dniu 7 maja 2014 r. podjęto m. in. uchwałę o zmianie § 13 umowy spółki - w wyniku zmiany usunięto zapis o 5- letniej kadencji zarządu. Dokonano również wyboru nowego składu zarządu, do którego ponownie powołano pozwaną J. M..

Zgromadzenie wspólników z 7 maja 2014 r. było ostatnim zgromadzeniem.

Przed wytoczeniem powództwa- pismem z 21 marca 2017 r.- strona powodowa wezwała pozwaną do zapłaty należności dochodzonej następnie pozwem.

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie powyższych dokumentów i częściowo na podstawie zeznań pozwanej. Autentyczność i prawdziwość dokumentów, na podstawie których Sąd poczynił ustalenia faktyczne, nie budziła wątpliwości.

Sąd poczynił następujące rozważania prawne:

Należy ponadto dodać, że stosownie do art. 365 § 1 kpc orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy. W konsekwencji prawomocne orzeczenie wydane w sprawie z powództwa strony powodowej przeciwko (...) sp. z o.o. wiązało tut. Sąd.

Postanowienie Komornika o umorzeniu postępowania jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 kpc, a zatem związane jest z nim domniemanie prawdziwości okoliczności z niego wynikających.

Podstawą ustaleń faktycznych nie były dokumenty i wydruki dokumentów finansowo- księgowych z przyczyn podanych niżej.

Podstawą ustaleń faktycznych nie były zeznania stron (za wyjątkiem części zeznań pozwanej), a to z następujących przyczyn. Zeznania prezesa zarządu strony powodowej E. U. były ogólnikowe. E. U. nie miał wiedzy i istotnych okolicznościach sprawy. Zeznania pozwanej w części były niewiarygodne, w części ogólnikowe, a w części nieistotne. Pozwana nie pamiętała części istotnych okoliczności sprawy. Niewiarygodne były zeznania pozwanej, jakoby spółka (...) sp. z o.o. była nadal właścicielem nieruchomości położonej w miejscowości K.. Z wydruku pełnego odpisu księgi wieczystej nr (...) wynikało jednoznacznie, że spółka nie jest już właścicielem nieruchomości. Zeznania zmierzające

do podważenia istnienia wiarygodności strony powodowej były niedopuszczalne (z uwagi na treść art. 365 § 1 kpc) i sprzeczne z tezą dowodową, na jaką Sąd dopuścił dowód z przesłuchania stron.

Sąd dał wiarę pozwanej wyłącznie w zakresie, w jakim zeznała, że po zgromadzeniu wspólników spółki (...) sp. z o.o. w 2014 r. nie odbywały się już zgromadzenia wspólników. Zeznania w tym zakresie nie budziły wątpliwości Sądu zwłaszcza, że w aktach rejestrowych spółki ostatnie sprawozdanie finansowe spółki dotyczyło 2013 r. (w konsekwencji brak również uchwał zgromadzeń wspólników dotyczących sprawozdań finansowych za kolejne lata).

Na rozprawie w dniu 4 marca 2020 r. Sąd oddalił wniosek pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego. Dowód z opinii biegłego sądowego był zbędny, albowiem pozwana, na której spoczywał ciężar dowodu nie zaferowała dokumentów finansowo- księgowych, na podstawie których biegły mógłby sporządzić opinię. Niewielką część dokumentów finansowych pozyskał tutaj Sąd (sprawozdanie finansowe, w tym bilans za 2013 r. z akt rejestrowych spółki; kserokopie i wydruki dokumentów, w tym wydruk bilansu, rachunku zysków i strat oraz wydruk z konta analitycznego na 30.06.2014 r. z akt postępowania upadłościowego). Okres, którego dotyczyły pozyskane dokumenty finansowe i ich rodzaj były jednak niewystarczające do sporządzenia opinii, a to z następujących przyczyn. Po pierwsze brakowało sprawozdań finansowych za kolejne lata począwszy od 2014 r. Po drugie, brakowało dokumentów księgowych, na podstawie których dokonywano zapisów bilansowych. Po trzecie, brakowało ksiąg rachunkowych spółki, na podstawie których możliwa byłaby pogłębiona analiza sytuacji finansowej spółki w stosunku do danych bilansowych, które z oczywistych względów mają tylko charakter podstawowy. Po czwarte, brak dokumentów księgowych spółki i ksiąg rachunkowych spółki uniemożliwił nie tylko szczegółową analizę stanu finansowego spółki, ale uniemożliwił również weryfikację prawdziwości danych zawartych w bilansie. Doświadczenie życiowe i zawodowe prowadzi do wniosku, że bilanse niekoniecznie odzwierciedlają rzeczywisty stan finansowo- majątkowy spółki pomimo ustawowego obowiązku rzetelnego prowadzenia rachunkowości i sporządzania bilansu.

W realiach niniejszej sprawy to zastrzeżenie było szczególnie uzasadnione, albowiem jedyny bilans spółki za 2013 r. w sposób oczywisty nie odzwierciedlał faktycznej sytuacji spółki- w bilansie za 2013 r. nie odnotowano jakichkolwiek zobowiązań spółki, podczas gdy z księgi wieczystej nr (...) wynikało, że spółka miała w 2013 r. zobowiązanie względem wierzyciela (...) sp. z o.o. potwierdzone tytułem wykonawczym z dnia 29 października 2013 r. Po piąte, dowody zgromadzone w toku postępowania upadłościowego istotne dla ustalenia stanu finansowego spółki miały wyłącznie formę nieweryfikowalnych wydruków (bilans, rachunek zysków i strat oraz wydruk z konta analitycznego na 30.06.2014 r.).

Sąd zwrócił uwagę, że to na pozwanej, jako prezesie zarządu spółki spoczywał obowiązek zarządzania spółką, obejmujący m. in. sporządzanie rocznych sprawozdań finansowych spółki i przechowywanie dokumentów księgowych, na podstawie których dokonywano zapisów w bilansie, a także prowadzenie rachunkowości (ksiąg rachunkowych). Tymczasem pozwana nie przedłożyła tutaj Sądowi żadnych dokumentów finansowo- księgowych, ani nie wskazała miejsca ich przechowywania. Do akt rejestrowych spółki- pomimo ustawowego obowiązku spoczywającego na zarządzie sp. z o.o. (czyli na pozwanej) nie złożono rocznych sprawozdań finansowych za wyjątkiem sprawozdania za 2013 r.

Zgodnie z dyspozycją przepisu artykułu 299 § 1 ksh - normującego zagadnienie odpowiedzialności członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za zobowiązania spółki jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. W myśl natomiast § 2 wspomnianego przepisu członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody. Z kolei zgodnie z § 2 w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2016 r. członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym samym czasie wydano postanowienie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego albo o zatwierdzeniu układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu, albo że niezgłoszenie wniosku o

ogłoszenie upadłości nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewydania postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego albo niezatwierdzenia układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu wierzyciel nie poniósł szkody.

Strona powodowa wykazała istnienie wszystkich przesłanek warunkujących odpowiedzialność członka zarządu za zobowiązania spółki, tj. wykazała istnienie tytułu wykonawczego przeciwko spółce, bezskuteczność egzekucji i że pozwana była członkiem zarządu spółki w czasie istnienia zobowiązań spółki.

Zgodnie z powołanym wcześniej art. 365 § 1 kpc Sąd jest związany prawomocnym orzeczeniem wydanym w sprawie z powództwa strony powodowej przeciwko (...) sp. z o.o. potwierdzającym istnienie wierzytelności przeciwko spółce. Zarzuty pozwanej kwestionujące istnienie tej wierzytelności były niedopuszczalne. Ponadto wbrew twierdzeniom pozwanej nakaz zapłaty był prawomocny, a wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty został zwrócony.

Strona powodowa wykazała również bezskuteczność egzekucji prowadzonej przeciwko spółce przedkładając postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Postępowanie zostało umorzone na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 kpc. Zgodnie z powołanym przepisem postępowanie egzekucyjne umarza się jeżeli jest oczywiste, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych. Postanowienie Komornika o umorzeniu postępowania jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 kpc, a zatem związane jest z nim domniemanie prawdziwości okoliczności z niego wynikających. Pozwana nie obaliła tego domniemania. Nie wykazała, że spółka posiadała majątek podlegający egzekucji. Prawdopodobnie jedynym wartościowym majątkiem spółki była nieruchomość (pозwana nie wykazała bowiem, że spółka miała jeszcze inny majątek), której spółka nie jest już właścicielem od końca 2015 r. Pozwana nie wykazała, że strona powodowa mogła przeprowadzić skutecznie egzekucję z nieruchomości. Biorąc pod uwagę ujawnione hipoteki (280.000 zł i 228.204,15 zł) i rzekomą wartość nieruchomości (166.002,93 zł) podaną przez pozwaną (w wydrukach bilansu i konta analitycznego na koniec czerwca 2014 r. tymczasowemu nadzorcy sądowemu w związku z toczącym się postępowaniem na skutek wniosku jednego z wierzycieli o ogłoszenie upadłości spółki) tym bardziej nie sposób uznać za zasadny zarzutu pozwanej o rzekomej możliwości zaspokojenia strony powodowej z przedmiotowej nieruchomości.

Strona powodowa wykazała również, że pozwana była prezesem zarządu spółki w okresie, w którym powstały zobowiązania spółki. Pozwana z kolei twierdziła, że jej mandat członka zarządu wygasł z chwilą odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji. Pozwana nie wykazała tej okoliczności. Zgodnie z art. 202 § 1 ksh jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za pierwszy pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu. Zgodnie z umową spółki (...) sp. z o.o. kadencja członka zarządu wynosiła 5 lat (§ 13 umowy), ale na zgromadzeniu wspólników w dniu 7 maja 2014 r. podjęto m. in. uchwałę o zmianie § 13 umowy spółki- w wyniku zmiany usunięto zapis o 5- letniej kadencji zarządu. Dokonano również wyboru nowego składu zarządu, do którego ponownie powołano pozwaną J. M.. W konsekwencji mandat pozwanej jako członka zarządu wygasłby po 2015 r. (czyli po pełnym roku obrotowym), o ile odbyłoby się zgromadzenie wspólników zatwierdzające sprawozdanie finansowe za 2015 r. Pozwana nie wykazała, że takie zgromadzenie wspólników odbyło się. Przeciwnie, zeznała, że po 2014 r. nie odbywały się już zgromadzenia wspólników. W Rejestrze Przedsiębiorców spółki zalegało jedynie sprawozdanie finansowe za 2013 r. i uchwała zatwierdzająca sprawozdanie finansowe i zarządu za 2013 r.- brak stosownych uchwał za kolejne lata. W konsekwencji pozwana nie wykazała, że jej mandat wygasł. Pozwana nadal jest ujawniona w Rejestrze Przedsiębiorców, jako prezes zarządu strony pozwanej. Nie było zatem przesłanek do uznania, że pozwana nie jest już członkiem zarządu spółki.

Pozwana, na której spoczywał ciężar dowodu, nie wykazała również ziszczenia się jednej z przesłanek egzoneracyjnych z art. 299 § 2 ksh.

Pozwana w szczególności pozbawiła się możliwości wykazania, że pomimo niezłożenia wniosku o ogłoszenie upadłości wierzyciel (tu: strona powodowa) nie poniósł szkody. Niewątpliwie wniosek o ogłoszenie upadłości złożony przez

jednego z wierzycieli w dniu 1 października 2014 r. był już spóźniony. Pozwana nie wykazała jednak właściwego czasu do złożenia takiego wniosku. Niezależnie od powyższego należy podnieść, że na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego możliwe było uznanie, że wniosek o ogłoszenie upadłości powinien być złożony przed październikiem 2013 r. W październiku 2013 r. był bowiem wydany już tytuł wykonawczy na rzecz (...) sp. z o.o., na którego podstawie wpisano hipotekę przymusową na kwotę 228.204,15 zł, czyli na kwotę przewyższającą wartość nieruchomości, stanowiącej jedyny realny majątek spółki. Biorąc pod uwagę treść art. 11 ust. 1 i 2 oraz art. 12 ust. 1 pr. upadł. w brzmieniu ówczesnie obowiązującym należy stwierdzić, że spółka (...) sp. z o.o. stała się niewypłacalna przed październikiem 2013 r. (w szczególności spółka nie regulowała swoich wymagalnych zobowiązań; zobowiązania przekraczały wartość majątku). Gdyby spółka reprezentowana przez pozwaną zgłosiła wniosek o ogłoszenie upadłości we właściwym czasie (po powstaniu zobowiązania względem (...) sp. z o.o. było już za późno) i wniosek zostałby uwzględniony, to spółka nie zaciągnęłaby zobowiązania względem strony powodowej. Skoro nie złożono wniosku o ogłoszenie upadłości we właściwym czasie, to strona powodowa poniosła z tego tytułu szkodę (tak samo S.A. w Warszawie w wyroku z 18.06.2015 r., sygn. VI ACa 1147/14, publ. LEX nr 1916593).

Pozwana nie wykazała również, że spółka (...) sp. z o.o. od początku istnienia była niewypłacalna (z uwagi na brak rozpoczęcia działalności i tym samym brak dochodów), co miało świadczyć o braku poniesienia szkody przez stronę powodową. Należy dodać, że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynikało, kiedy była wymagalna wierzytelność zabezpieczona hipoteką umowną na kwotę 280.000 zł, ani czy i w jaki sposób wierzytelność została zaspokojona- w konsekwencji sam wpis tej hipoteki nie dawał wystarczających podstaw do uznania, że spółka była niewypłacalna od chwili jej zawiązania. Ponadto wniosek o ustanowienie tej hipoteki został złożony w dniu 25.08.2014 r., a zatem w kolejnym roku istnienia spółki i po powstaniu wierzytelności strony powodowej.

Bezpodstawne były twierdzenia pozwanej, że nie ponosiła winy za niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki, gdyż nie wiedziała o zaciągniętym zobowiązaniu względem strony powodowej i że zobowiązanie było sporne. Zarzut ten w istocie zmierzał ponownie do podważenia prawomocnego nakazu zapłaty wydanego przeciwko spółce, a zatem był niedopuszczalny. Niewiedza pozwanej o wydaniu nakazu zapłaty w żaden sposób jej nie usprawiedliwiała- przeciwnie, obciążała ją, gdyż była wynikiem zawinionego, nienależytego prowadzenia spraw spółki (pозwana nie odebrała nakazu zapłaty wysłanego na adres spółki ujawniony w rejestrze). W konsekwencji Sąd uwzględnił w całości powództwo obejmujące należność główną zasądzoną w tytule egzekucyjnym wydanym przeciwko spółce wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wytoczenia powództwa.

Apelację od tego wyroku w zakresie punktu I wniosła pozwana, zarzucając naruszenie art. 233 §1 k.p.c. w zw. z art. 299 §2 k.s.h. poprzez oparcie rozstrzygnięcia na niedostatecznym materiale dowodowym, pozbawionym opinii biegłego sądowego do spraw rachunkowości, co uniemożliwiło ustalenie istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy faktu, od kiedy spółka z o.o. zarządzana przez pozwaną znajdowała się w stanie uzasadniającym złożenie przez pozwaną wniosku o ogłoszenie upadłości.

W uzasadnieniu pozwana podniosła, że dokumentacja finansowa zawarta w aktach sprawy była wystarczającą podstawą do wydania opinii przez biegłego.

Strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny, po rozpoznaniu apelacji, zważył, co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona.

Sąd I Instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny przyjął za swoje oraz trafnie zastosował przepisy prawa procesowego oraz materialnego.

Na wstępie wskazać należy, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji (art. 378 §1 k.p.c.) na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym (art.382 k.p.c.) z tym zastrzeżeniem, że przed sądem pierwszej instancji powinny być przedstawione wyczerpująco kwestie

sporne, zgłoszone fakty i dowody, a prezentacja materiału dowodowego przed sądem drugiej instancji ma miejsce wyjątkowo (art. 381 k.p.c.).

Zgodnie z uchwałą składu 7 sędziów (III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz.55), której nadano moc zasady prawnej, sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego. Innymi słowy, jeśli apelujący zarzutów tego rodzaju nie zgłosi, zagadnienie naruszenia przepisów procesowych pozostawać musi poza sferą zainteresowania Sądu (za wyjątkiem tych przepisów, które przełożyć się mogą na stwierdzenie nieważności postępowania i nierozpoznania istoty sprawy co w niniejszej sprawie nie miało miejsca).

Odnosząc się do zarzutów apelacji należy wskazać, że prawidłowe zastosowanie prawa materialnego jest uzależnione od poczynienia prawidłowych ustaleń w zakresie stanu faktycznego sprawy. Temu służy postępowanie dowodowe zgodnie z którym na podstawie art.6 k.c. i 232 k.p.c. strony zobowiązane są przedstawić sądowi rozpoznającemu sprawę dowody na poparcie swych twierdzeń.

Pozwana w istocie zarzuca pominięcie dowodu z opinii biegłego na okoliczność od kiedy spółka z o.o. zarządzana przez pozwaną znajdowała się w stanie uzasadniającym ogłoszenie upadłości.

Zarzut ten nie może odnieść skutku. Pozwana nie podnosi w apelacji twierdzeń faktycznych od kiedy jej zdaniem trakt stan zaistniał. W postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji pozwana twierdziła, że od samego początku spółka nie prowadziła działalności gospodarczej i posiadała długi. W takiej jednak sytuacji pozwana powinna ogłosić upadłość przed zaciągnięciem zobowiązania względem strony powodowej.

Apelujący sugeruje, że stan taki nastąpił później, ale tej okoliczności nawet nie uprawdopodobnia. Nie przedstawia też jakichkolwiek nowych dokumentów. Nie wskazuje też miejsca w którym takie dokumenty się znajdują.

Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił, że zgromadzone w sprawie dokumenty finansowe dotyczące spółki nie mogą stanowić podstawy do wydania opinii biegłego co do daty powstania obowiązku ogłoszenia upadłości przez zarząd. Dla ustalenia takiej okoliczności potrzeba bowiem zapoznania się nie tylko ze stanem aktywów spółki, ale przede wszystkim wykazania listy wierzycieli i dłużników, wysokości długów i wiarygodności dat ich wymagalności. Zdaniem biegłego nie jest poszukiwanie tego rodzaju dowodów, ale wydanie fachowej opinii na zadane pytanie.

Wobec nie podważenia ustaleń faktycznych, nie może budzić wątpliwości poprawność zastosowania art. 299 k.s.h.

Nie można także przyjąć, że nawet gdyby ogłoszono upadłość w terminie to wierzyciel w wyniku postępowania upadłościowego nie uzyskałby pełnego zaspokojenia albo nie uzyskałby w ogóle. Problem pozwanej polega na tym, że ciężar udowodnienia również tej przesłanki spoczywa na niej, a w żaden sposób nie, aby faktycznie tak było. Jeśli spółka nabyła nieruchomości i rozpoczęła inwestycję to musiała dysponować środkami finansowymi.

Zgodnie z ogólną regułą rozkładu ciężaru dowodowego w postępowaniu przeciwko członkom zarządu, to na pozwanym spoczywa obowiązek wykazania przesłanek zwalniających z odpowiedzialności wymienionych w art. 299 k.s.h. Pozwana nie może również skutecznie powołać się na brak rozeznania co do rzeczywistego stanu majątkowego spółki, skoro zgodziła się na pełnienie funkcji członka zarządu i w randze prezesa. Nawet gdyby była „figurantem” i tak ponosiłaby odpowiedzialność. Sąd podziela pogląd Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 31.07.2013 r. (sygnatura akt III AUa 2181/12), w którym Sąd stwierdził: „Osoba, która (bez przymusu, groźby lub podstęp) wyraziła zgodę na powołanie do zarządu spółki ze świadomością, że pełnić będzie jedynie rolę "figuranta", a następnie godziła się na taki stan rzeczy, w pełni ponosi ryzyko działalności tej spółki i odpowiedzialność za nietrafne przedsięwzięcia gospodarcze czy też wręcz działania na szkodę spółki osób dopuszczonych za jej zgodą do faktycznego zarządzania spółką. W rezultacie zatem świadome i dobrowolne oddanie faktycznego zarządzania spółką osobie spoza zarządu nie zwalnia członka zarządu ani z jego obowiązków wynikających z pełnienia funkcji w tym organie, ani od odpowiedzialności za ich niedopełnienie. Jednym z takich obowiązków jest monitorowanie zadłużenia spółki pozwalające na zgłoszenie w odpowiednim czasie wniosku o upadłość lub wszczęcie postępowania układowego, co z kolei uwalnia go od

odpowiedzialności za zaległości składkowe. Zatem w takim przypadku niezgłoszenie we właściwym czasie stosownego wniosku jest wynikiem zawinionego zaniechania obowiązków członka zarządu."

Podstawę prawną roszczenia powoda stanowi art. 299 § 1 k.s.h. , który jako przesłanki odpowiedzialności członków zarządu wymienia dwie: istnienie niezaspokojonego zobowiązania spółki oraz bezskuteczność egzekucji. Przy czym wierzyciel nie musi wykazywać, że wyczerpał wszelkie sposoby egzekucji. Przepis ten wymaga jedynie wykazania bezskuteczności egzekucji za pomocą dostępnych i przekonujących środków dowodowych. W mniejszej sprawie strona powodowa wykazała, że z jej inicjatywy przeprowadzone zostało postępowanie egzekucyjne przeciwko spółce z o.o., które zostało umorzone wobec bezskuteczności egzekucji. Z kolei pozwana nie wykazała istnienia przesłanek zwalniających z odpowiedzialności, o których mowa w tym przepisie.

Na dzień orzekania przez Sąd Apelacyjny nie został też podważony nakaz zapłaty wydany na rzecz spółki (...) sp. z o.o. w W..

Biorąc pod uwagę przedstawione argumenty Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto w myśl zasady odpowiedzialności za wynik sprawy w oparciu o przepisy art. 98 k.p.c., 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

SSA Józef Wąsik